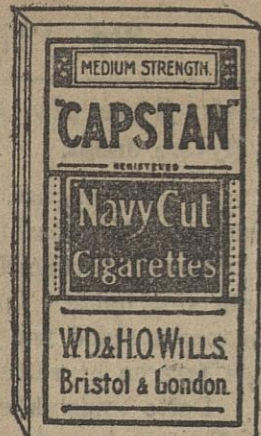

Morgenbladet.

Aftennummer.

Aftennummer.

No. 427. 102. aargang.

Torsdag 26de august 1920.

102. aargang. No. 427.

Christiania

I audiens.

Kongen gav idag foretræde for generalkonsul Jacob Schram.

Utenriksetaten.

Utenriksdepartementet har beskikket hr. Carl Johan Bjørke til ulønnet vicekonsul ved konsulatet i Vancouver.

Stor utrasning ved Gretnæs teglverk.

80,000 mursten smadret.

* Fredrikstad, 26de august. — Paa Gretnæs teglverk, som eies av Fredrikstad Forenede Teglverker, har der fundet en meget stor utrasning sted i lertaket, idet dette i en længde og bredde av 75 meter og i en dybde av 10 meter er raset ut og har tat med sig et stort tørrehus. Her stod 80,000 færdige mursten. Alt blev smadret og ødelagt. Heldigvis indtraf utrasningen efter arbeidets slut om aftenen, saa ingen mennesker kom tilskade.

Dopheides Magazin.

der som nævnt hadde indledet forhandlinger med sine kreditorer, har nu opnaadt en ordning, hvorved der er tilstaaet firmaet moratorium.

Stor gave til domkirkens utsmykning.

* Stavanger, 26de august. — Konsul I. S. Isachsen har i anledning av sin 75-aarsdag imorgen skjenket 25,000 kr. til domkirkens indre utsmykning.

Arendal beholder retskrivningen av 1907.

(Specialtelegram til «Morgenbladet».)

Arendal, 26de august. — Kirkedepartementets beslutning om, at forstanderskapet skal faa avgjøre spørsmålet om retskrivningen i gymnasiet, har vakt almindelig glæde og tilfredshet. Straks meddelelsen kom blev der holdt skoleraad, hvor det enstemmig besluttedes at anbefale forstanderskapet, at beholde retskrivningen av 1907. Forstanderskapet har enstemmig sluttet sig hertil.

Konsul Mørchs 70 aars dag.

100,000 kr. til vælddige formaal.

* Fredrikstad, 26de august. — Konsul Emil Mørch som idag feier sin 70 aars fødselsdag har ifølge «Fredrikstad Blad» i den anledning skjenket 100,000 kr. til vælddige indretninger i Fredrikstad, deriblandt til Bethesda Gamlehjem 50,000 og til «Alders Hvile» 25,000 kr.

En fots stigning pr. døgn.

Har vandstanden nå kulminert?

* Fredrikstad 26de aug. — Vandstanden i nedre Glommen har i de sidste dage steget omtrent en fot i døgnet, — sidste døgn dog bare 9 tommer. Elven ventes nu at ville falde, da der er meldt om faldende vandstand i Østerdalen. Tømmerfløtningen fortsættes fremdeles undtagen ved Nes lense, hvor streiken vedvarer.

Ulv i Østersund-trakten.

* Østersund, 25de august. — Der er i den sidste tid set nok saa meget ulv paa fjeldene heromkring. De kommer i flokker paa 8—10 stykker. Lapperne imøteser vinteren med ængstelse.

Landets første kvindelige sorenskriver.

Frøken Sofie Schjøtt.

er som nævnt i morgennumret midlertidig konstituert som sorenskriver i Nordre Østerdalen. Landet har vistnok tidligere hat en kvindelig konstituert byfoged, men ikke nogen sorenskriver. — Frøken Schjøtt, som er datter av professor P. O. Schjøtt og frue, født Dunker, er født i 1871. Hun blev student i 1890 og juridisk kandidat i 1896. Det følgende aar blev hun ekstraskriver i marinestyrelsen, hvor hun senere blev sekretær av 1ste klasse. I en kortere tid har hun nu arbeidet som sekretær i justitsdepartementet.

I det nye Danmark.

Vi nævnte forleden, hvorledes Danmark la skoleundervisningen an i de nordslaviske byer. I et skoleprogram, som er utgitt av rektor Mogenssen i Aabenraa, finder vi bekræftet den hensynfuldhets aand, som raader. Efterat ha omtalt forskjellige nyordninger, deriblandt skolens omdannelse til fællesskole, fortsætter rektor:

«Men dernæst blir der jo i nogen aar ved skolen det eiendommelige forhold, at der i den samme skole vil findes to sideordnede avdelinger med forskjellig undervisningsprog. Det vil ogsaa i højeste grad stille krav til samling av alle de kræfter, som ønsker, at skolen maa trives under dansk styre; skolen maa ogsaa her stole paa hjemmenes støtte til at gennemføre den nobelhet i optræden, som vi ønsker, at eleverne skal vise overfor hinanden. Forholdet vil ikke være uten vanskelighet, men vi tør jo tro, at hvis det lykkes os at lære eleverne i dette forhold at vise gjensidig forståelse, ja kjærlighet, saa vil der deri ligge et opdragende moment av stor betydning for fremtiden.

Vi vil deri se en smuk opgave for en dansk skole i Nord-Slesvig, for saa vidt som den derved vil kunne gi uttryk for den respekt for andres synspunkt, som vi anser for et væsentlig moment i den kristne danske kultur, som det er vor skoles opgave at bære frem.»

Det danske grundlovsforslag.

* Kjøbenhavn, 25de august. — Landstinget har i møte idag vedtat grundlovsforandringen med 41 stemmer. Socialdemokraterne stemte ikke. Loven er dermed færdigbehandlet av riksdagen.

Sovjet-delegationen i London truer med angrep paa de engelske besiddelser i Asien.

Dens avreise vil bety en krigserklæring.

Bolsjevikerens tap i Polen anslaaes til over 100,000 mand.

England og Rusland.

De skuffede bolsjeviker truer

med et angrep paa engelsk Asien.

Arbeidernes „aktionskomite“ forlanger.

at Polen ikke skal støttes.

* London, 26de august. — «Pall Mall Gazette» erfarer fra kompetent kilde, at regjeringen i Moskva hadde git Kamenev ordre til at forlate London allerede før han hadde faat Balfours brev. Bladet meddeler at den russiske delegationen under en privat sammenkomst uttalte, at delegationsens avreise var ensbetydende med krigserklæring til England i form av et angrep paa det britiske rike i Asien.

Idet bladene gjengir meddelelsen fra Tyskland om, at Enver pascha er kommet til Moskva, uttaler de, at hans opgave er med støtte av sovjet-regjeringen at forsøke at reise hele den muhammedanske verden mot England.

* London, 26de august. — Reuters bureau erfarer, at Kamenev og Krasin endnu ikke har anmodet om sine pas, men at det ikke er usandsynlig, at begivenheterne kommer til at ta en saadan vending, at de kommer til at rette anmodning herom.

* London, 26de august. — Arbeidernes aksjonskomite, som blev oprettet i anledning av den

russisk-polske krig, behandlet igaar Luzern-manifestet om bolsjevikerens fredsforslag. Komiteen erklærer, at manifestet maa forståes som et skridt i retning av krig og reaktionær politik, og at det russiske forslag om oprettelse av en civil milits bare benyttes som paaskud. Komiteen betegner paaskuddet som ganske grundløst. Den civile milits var nævnt i det resume av de bolsjeviske fredsbedingungen, som Lloyd George kjendte til og har git meddelelse om i underhuset.

Komiteen uttaler beklagelse over, at manifestet er sendt som ultimatum direkte til den russiske regjering, istedetfor gjennom Kamenev, og over, at Lloyd George har akseptert den franske krigspolitik. Likeledes uttales beklagelse over de britiske flaaetebevegelser i Østersjøen.

Komiteen slutter med at si, at Polens avvisning av de russiske fredsbedingungen vil vise Lloyd Georges gode tro og gode vilje, og oppfordrer Storbritannien til at forhandle med Rusland om fred, at opføre med at støtte Polen og at trekke krigsskibene tilbake fra Østersjøen.

Bolsjevikerens nederlag.

Da Budjenny gik for sent tilbake.

De avvæbnede bolsjeviktropper driver propaganda i Tyskland.

— Specialtelegram til «Morgenbladet».

Berlin, 25de august. — «Vossische Zeitung» melder fra Warschau, at polakkerne efter haarde kampe har besat Ostrolenka og fra Bjalystok marscherer videre mot Grodno. Paa sydfronten har de overskredet Bug og forsøker nu at avskjære Budjenny tilbaketoget. Fra Lemberg berettes, at han den 17de og 18de tre gange i træk fik befaling fra Trotsky til øieblikkelig at avbryte operationerne ved Lemberg og ile den haardt trængte nordarmé til hjelp. Først den 20de om aftenen begyndte han tilbaketoget, men da var det ikke for at hjelpe

nordarmeen, men for at bringe sine egne tropper i sikkerhet. Man mener at denne sendrægtighet bærer en ikke uvæsentlig del av skylden for det russiske nederlig. Hadde man fulgt Trotskys befaling, kunde situationen maa ske været reddet.

De russere, der er gaat over paa tysk omraade og har latt sig avvæbne, opfører sig fuldt ut loyalt; men da der bestaar et ivrigt samkvem mellem de avvæbnede russere og de tyske kommunister, betegnes situationen dog som alt andet end behagelig.

Forbitrede kampe mellem Ostrolenka og Lomscha.

Store tap paa begge sider.

* Warschau, 26de august. — De bolsjevikiske operationer, som hadde til maal at naa Weichsel for at avskjære forbindelsen mellem Danzig og Warschau og derefter erobre den polske hovedstad maa nu ansees endt som en katastrofe for russerne. Det oplyses,

Eftertryk av „Morgenbladet“s telegramer er strengt forbudt.

* Warschau, 26de august. — I de sidste tre dage har der paagaat haardnakkede kampe i de myrlande distrikter ved Narew mellem Ostrolenka og Lomscha, hvor bolsjevikerne har gjort de største anstrengelser for at slaa sig gjennem til Bialystock. Tapene var alvorlige paa begge sider. Man har endnu ikke full oversigt over, hvor stor den katastrofe er som har rammet bolsjevikerne. Hver dag overleverer bønder til de militære autoriteter fiendtlige infanteriavdelinger, som er i fuld opløsning. De kavaleri- og infanteriavdelinger, som det er lykkedes at undslippe, har trukket sig tilbake nordover mot sjørne og myrene.

I øst forsøker fienden at holde sig i Ossowetz-distriktet for at øke at beholde forbindelsen med Øst-Preussen og hindre polakkerne at komme ind i Lithauen.

Mens den røde armés hovedstyrke er slaat foran Warschau og er paa flugt, har Galizien igjen været utsat for en invasion med alle dens rædsler. De ødelæggelser, som er voldt ved bolsjevikerens invasion er meget betydelige. I distrikterne omkring Tarnopol har bolsjevikerne bortført alt kvæg, landbruksmaskiner, klær m. v. og brændt eller paa anden maate ødelagt høsten i landsbyerne.

Forfølgelsen av fienden fortsætter. Ifølge meddelelser i Danzigbladene koncentrerer betydelige bolsjevikstyrker mellem den tyske grænse og Grodno.

Den meddelelse, som er kommet til Warschau fra de Forenede Stater om, at de polske armeer ikke bør overskride Polens etnografiske grænser, betragtes her som et vensskabelig raad, som skyldes den velvilje, som Amerika nærer overfor begge de nationer, det her gjælder.

De rødes tap anslaaes til over 100,000 mand.

(Specialtelegram til «Morgenbladet»)

London, 26de august. — Fra Warschau meldes til «Daily Express»: Fem nye røde divisioner som blev sendt avsted i ilmarscher fra Sibirien for at gjøre det mulig at reorganisere de bolsjevikiske tropper ved den polske front, har gjort mytteri og negtet at gaa frem, efter hvad der er meddelt polakkerne. De rødes tap anslaaes nu til over 100,000 av døde, saarede og tilfangetagne. Hvis dette holder stik skulde alt saa tre av de fire sovjet-armeer, som blev kastet frem mot Warschau, være blit tilintetgjort.

Ifølge meddelelser som er indløpet til London synes hele Kaukasus ifærd med at koke over, hvilket øieblik det skal være.

Ved Sortehavskysten er landet i hænderne paa «grønne» bander, som nu skal ha erklært, at de slutter sig til Wrangel. Den bol-

sjevikiske regjering i Aserbeidschan staar i fare for at bli styrtet. Den har maattet opgi at forsvare Baku og trekker sig tilbake ind igjennem landet. Den fare som nu truer Baku forklarer ogsaa det faktum, at de russiske bolsjeviker hurtig har trukket sig tilbake fra persisk territorium.

Tschitscherin mener, forhandlingerne maa avbrytes.

* London, 26de august. — Kamenev har offentliggjort et telegram fra Tschitscherin, hvori denne erklærer, at polakkerne har avslaaet at gaa med paa bolsjevikerens betingelser og negtet at anerkjende den grænse, som er foreslaaet av det øverste raad. Tschitscherin fremhæver, at polakkerens forkastelse av de prinsipielle betingelser maa medføre avbrytelse av forhandlingerne.

Polakkerne tranger videre frem.

De har besat Lomscha.

* Berlin, 25de august. — Fra en særlig korrespondent. Fra Königsberg meldes at den polske nordfløi tranger raskt frem. Resten av 4de bolsjevik-armé trekker sig tilbake i retning av Kolno. Polakkerens centrum har igaar — efter at ha tilintetgjort store dele av 15de bolsjevik-armé — besat Lomscha. Russiske tropper gaar stadig over den øst-preussiske grænse.

Forhandlingerne i Minsk.

* London, 25de august. — Reuters bureau erfarer at der ikke er kommet nogen bekræftelse paa meddelelsen om at de polske forhandlere i Minsk skulde være blit instruert om at forkaste russerens fredsbedingungen. Der kan imidlertid ikke være tale om, at den polske regjering kan akseptere de sidste betingelser, som bolsjevikerne har fremsat, da disse griper ind i Polens uavhengighet.

Frygt for at russerne vil plyndre i Preussen.

* Allenstein, 26de august. — «Allensteiner Zeitung» meddeler at omtrent 300 polakker har overskredet grænsen ved Friedrichshof. Ved Dombrovo er 6 polske officerer og ca. 100 menige gaat over grænsen.

Ved Johannsburg er 15,000 russere gaat over grænsen. Der kommer stadig flere og flere. Tyskerne har ikke stor nok styrke til at avvæbne russerne. Russerne leverer fra sig geværene, naar de gaar over grænsen. Men hvis de ikke tilfældigvis støter paa en tysk vaktpost, gaar de videre ind i Øst-Preussen og tigger mat hos befolkningen. Man frygter for at de vil begynde at plyndre landet, naar folk ikke lenger kan gi dem mat.

I Chorzele, som er blit besat av polakkerne, har disse hugget ned den jødiske befolkning.